

pieczęć szkoły

**WOJEWÓDZKI KONKURS PRZEDMIOTOWY
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJEWÓDZTWA
ŚLĄSKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2024/2025

GEOGRAFIA**

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 12 stron (zadania 1-20).
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem z **niebieskim** tuszem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach zamkniętych podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zaznacz ją znakiem „X” **bezpośrednio na arkuszu**.
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz inną odpowiedź znakiem „X”.
7. Instrukcje do innych typów zadań podane są w treści każdego z nich.
8. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreśl.
9. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsc opatrzonych napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.
10. Podczas rozwiązywania arkusza możesz korzystać z prostego kalkulatora.

KOD UCZNIA

--	--	--

.....
Imię i nazwisko ucznia
(wypełnia szkolna komisja konkursowa)

Stopień drugi

Czas pracy:
90 minut

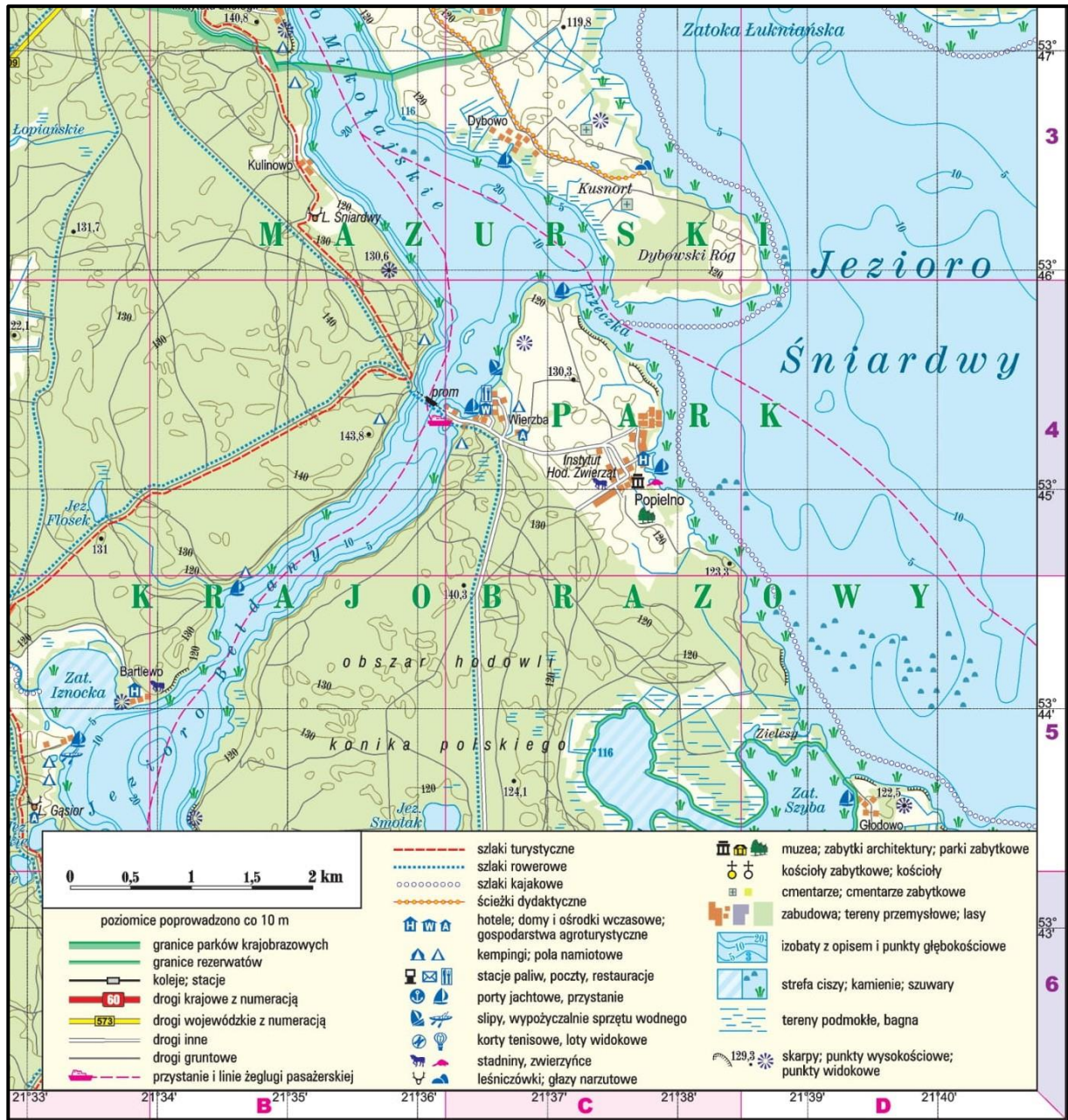
Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	Razem
Liczba punktów możliwych do zdobycia	3	3	3	3	2	3	3	3	5	3	3	2	3	2	3	3	3	3	2	5	60
Liczba punktów ustalona przez szkolną komisję konkursową																					
Liczba punktów ustalona po weryfikacji przez wojewódzką komisję weryfikacyjną																					

Liczba punktów umożliwiająca kwalifikację do kolejnego stopnia: 51

Podpisy członków komisji:

1. Przewodniczący szkolnej komisji konkursowej –
2. Członek szkolnej komisji konkursowej sprawdzający pracę –
3. Członkowie wojewódzkiej komisji weryfikującej pracę –

Material źródłowy do zadań 1-3.

Źródło: www.cke.pl

Zadanie 1. (3p.)

W każdym ze zdań zaznacz (np. przez podkreślenie) jego poprawne dokończenie.

1. Mapa przedstawia obszar, położony w Polsce północno-wschodniej / północno-zachodniej / południowo-wschodniej.
2. Przedstawiony na mapie krajobraz należy do krajobrazów wyżynnych / nizinnych / pojeziernych
3. Szlaki kajakowe przedstawione na mapie wyznaczone są na jeziorze Beldany / Śniardwy / Mikołajskie.
4. Na obszarze przedstawionym na mapie nie wyznaczono szlaków konnych / szlaków rowerowych / ścieżek dydaktycznych.

Zadanie 2. (3p.)

Uzupełnij tabelę, wpisując nazwy własne obiektów odczytane z mapy.

Opis	Obiekt na mapie
Półwysep, na którym położony jest punkt o współrzędnych 53°46'N; 21°38'E	
Cieśnina łącząca Jezioro Mikołajskie z Jeziorem Śniardwy	
Niewielkie leśne jezioro; przy jego południowym brzegu przebiegają szlaki: turystyczny i rowerowy	
Zatoka w północnej części Jeziora Śniardwy	

Zadanie 3. (3p.)

Obszar przedstawiony na mapie objęty jest ochroną prawną w formie parku krajobrazowego. Przedstaw 3 argumenty przemawiające za słusznością podjęcia tej decyzji.

-
.....
.....
-
.....
.....
-
.....
.....

Zadanie 4. (3p)

Uzupełnij tabelę dopisując właściwy ruch Ziemi (obrotowy lub obiegowy) do zjawiska będącego jego następstwem.

Zjawisko	Ruch Ziemi
Występowanie pór roku	
Spłaszczenie Ziemi przy biegunach	
Następstwo dni i nocy	
Zmiana długości dni i nocy w ciągu roku	
Występowanie stref oświetlenia Ziemi	

Zadanie 5. (2p)

Przedstaw dwie różnice między krajobrazem lasu równikowego i tajgi.

-
.....
.....
-
.....
.....

Zadanie 6. (3p.)

Na mapie cyframi zaznaczono fragmenty tras pierwszych wypraw geograficznych.

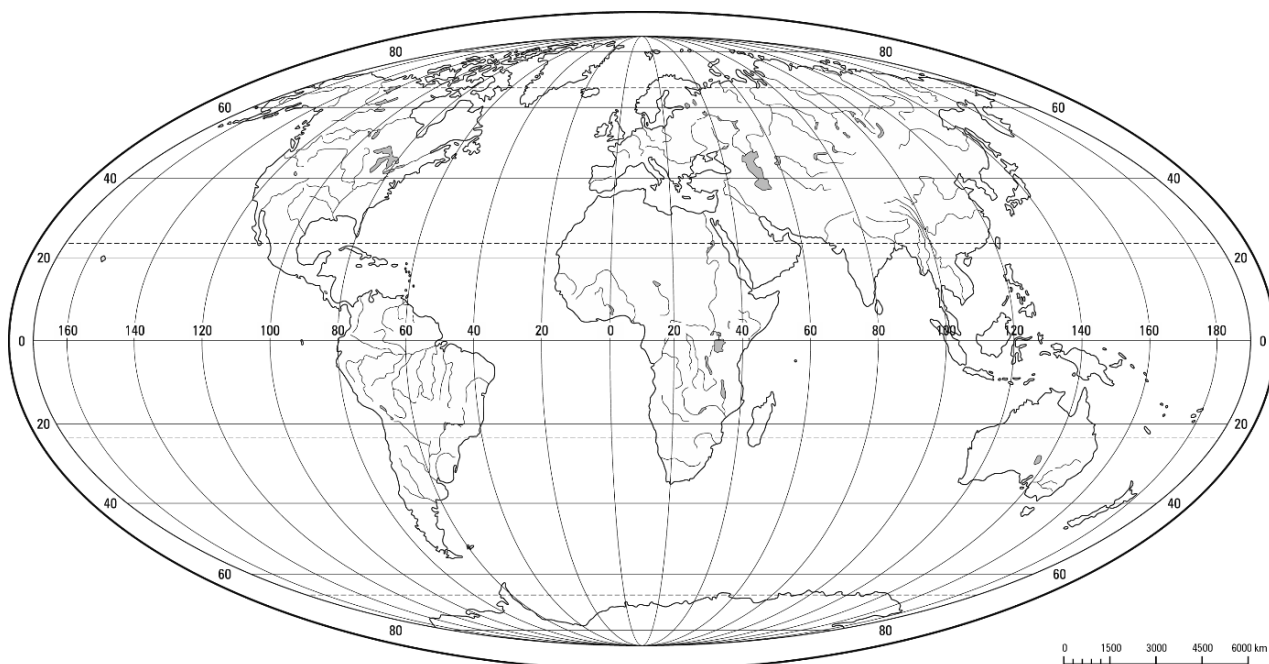

Źródło: Zintegrowana Platforma Edukacyjna, www.zpe.gov.pl

Uzupełnij zdania. Wpisz właściwe cyfry, wybrane spośród podanych w nawiasach.

1. Trasę wyprawy Krzysztofa Kolumba oznaczono linią numer (1 / 2 / 4)
2. Wyznaczenie morskiej drogi z Europy do Indii było celem wyprawy oznaczonej na mapie linią numer (2 / 3 / 4)
3. Trasę wyprawy dookoła świata oznaczono linią numer (1 / 2 / 3)

Material źródłowy do zadań 7-8

Źródło: Niezbędnik Nauczyciela, Geografia na czasie, Wyd. Szkolne PWN, CD

Zadanie 7. (3p.)

Podaj nazwę kontynentu:

- położonego wyłącznie na półkulach północnej i zachodniej:
- większego od Europy, ale mniejszego od Ameryki Południowej:
- położonego na półkuli północnej, na którym nie można obserwować Słońca górującego w zenicie:
- położonego na półkuli zachodniej, na którym nigdy nie występują noce polarne:

Zadanie 8. (3p.)

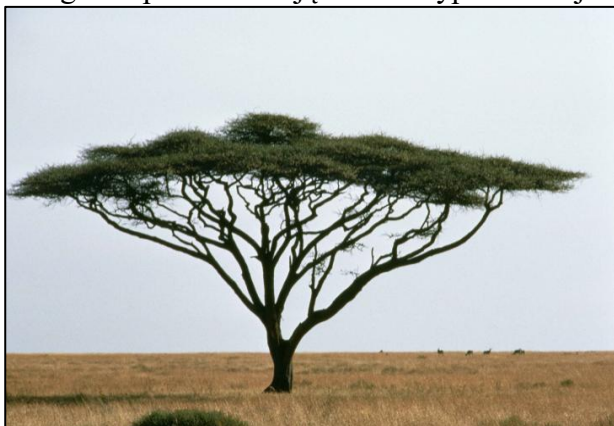
Podpisz na mapie literami podane obiekty geograficzne:

- A – Grenlandia; B – Półwysep Indyjski; C – Nowa Gwinea; D – Morze Arabskie;
E – Morze Śródziemne; F – Zatoka Meksykańska

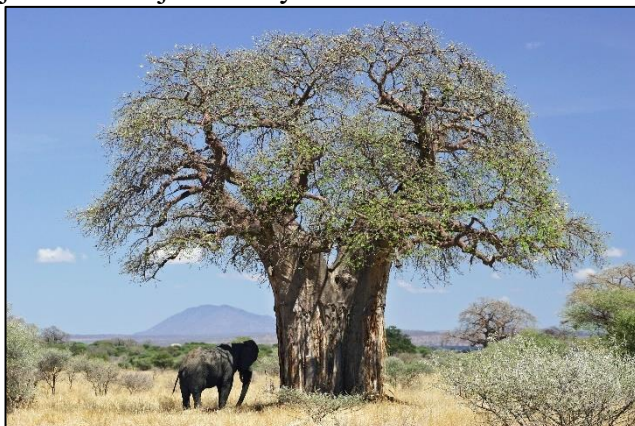
Brudnopis:

Zadanie 9. (5p.)

Fotografie przedstawiają drzewa typowe dla jednej ze stref krajobrazowych.

Źródła: PIXNIO CC0

Źródło: wikimedia.commons, CC BY

- a) Rozpoznaj drzewa i wpisz ich nazwy pod każdą z fotografii.
b) Wpisz nazwę strefy krajobrazowej, w której występują przedstawione na fotografiach drzewa:

.....

- c) Podaj nazwę strefy klimatycznej (wybranej spośród podanych poniżej), w której występują sfotografowane drzewa:

.....

Strefy klimatyczne do wyboru: *równikowa, zwrotnikowa, podzwrotnikowa, umiarkowana*

- d) Spośród podanych zwierząt wypisz 3, które są typowe dla przedstawionej na fotografiach strefy krajobrazowej: *antylopa gnu, bizon, gepard, goryl, lew, muflon, tygrys*

Wybrane zwierzęta:

1., 2., 3.

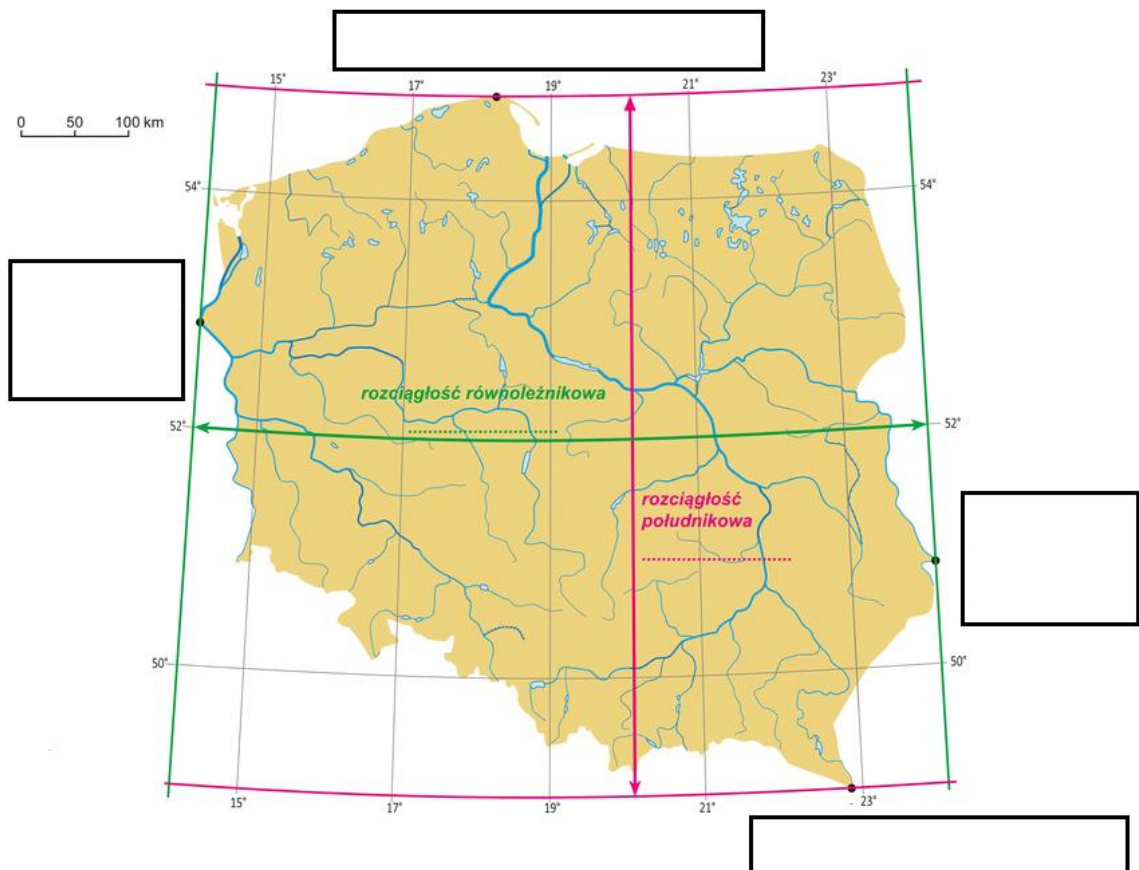
Zadanie 10. (3p.)

Zadanie wykonaj na podstawie artykułu *Carską Drogą przez Biebrzański Park Narodowy*.

Oceń, czy poniższe informacje dotyczące Biebrzańskiego Parku Narodowego są prawdziwe. Wpisz przy każdej z nich „prawda” lub fałsz”

Informacja na temat parku	prawda / fałsz
Biebrzański Park Narodowy jest największym parkiem narodowym w Polsce.	
Carska Droga została wybudowana w XX w. w celu ułatwienia wędrówek turystów po obszarze parku.	
Najcenniejszymi walorami Biebrzańskiego PN są zespoły torfowisk (bagna biebrzańskie), będące ostoją wielu gatunków ptaków.	
Na obszarze Biebrzańskiego Parku Narodowego żyją m.in. bataliony i łosie.	
Biebrzański PN wpisany jest na Listę Światowego Dziedzictwa Przyrodniczego Ludzkości UNESCO.	
Biebrzański Park Narodowy można zwiedzać tylko pieszo lub rowerem.	

Material źródłowy do zadań 11 – 13.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: www.zpe.gov.pl

Zadanie 11. (3p.)

a) Uzupełnij mapę współrzędnymi geograficznymi szczytu Opolonek, jednego z czterech skrajnych punktów Polski, wybierając je z podanych poniżej:

szerokość geograficzna: $54^{\circ}50'N$; $53^{\circ}12'N$; $52^{\circ}51'N$; $50^{\circ}52'N$; $49^{\circ}00'N$

długość geograficzna: $14^{\circ}07'E$; $18^{\circ}18'E$; $22^{\circ}51'E$; $23^{\circ}35'E$; $24^{\circ}09'E$

b) Oblicz rozciągłość równoleżnikową Polski i wpisz jej wartość na mapę.

Miejsce na obliczenia:

Zadanie 12. (2p.)

Na podstawie mapy i/lub własnej wiedzy, przestaw dwie wspólne cechy systemu Wisły i Odry.

1.
.....
.....
2.
.....
.....

Zadanie 13. (3p.)

Zaznacz na mapie odpowiednimi cyframi położenie wymienionych parków narodowych:

1 – Tatrzański Park Narodowy; 2 – Woliński Park Narodowy; 3 – Park Narodowy „Ujście Warty”;
4 – Białowieski Park Narodowy; 5 – Karkonoski Park Narodowy; 6 – Wigierski Park Narodowy.

Zadanie 14. (2p.)

Klimat Polski kształtowany jest przez kilka czynników.

a) Spośród podanych czynników wybierz trzy, które mają duży udział w kształtowaniu klimatu Polski. Uzupełnij zdanie, wpisując litery odpowiadające wybranym czynnikom.

- A. szerokość geograficzna,
- B. zimne prądy morskie,
- C. pory roku,
- D. ukształtowanie powierzchni kraju,
- E. odległość od morza,
- F. położenie w strefie międzyzwrotnikowej.

Wybrane czynniki oznaczone są literami:, i

b) Na Nizinie Śląskiej okres wegetacyjny trwa około 225 dni, a w Sudetach nawet poniżej 180 dni. Podaj główny czynnik, który wpływa na długość okresu wegetacji zarówno na Nizinie Śląskiej, jak i w Sudetach.

.....

Zadanie 15. (3p.)

Zmienność pogody w Polsce ma wpływ na działalność gospodarczą w kraju. Podaj po jednym przykładzie wpływu na rolnictwo, transport i turystykę.

Przykład wpływu na rolnictwo:

.....
.....
.....
.....

Przykład wpływu na transport:

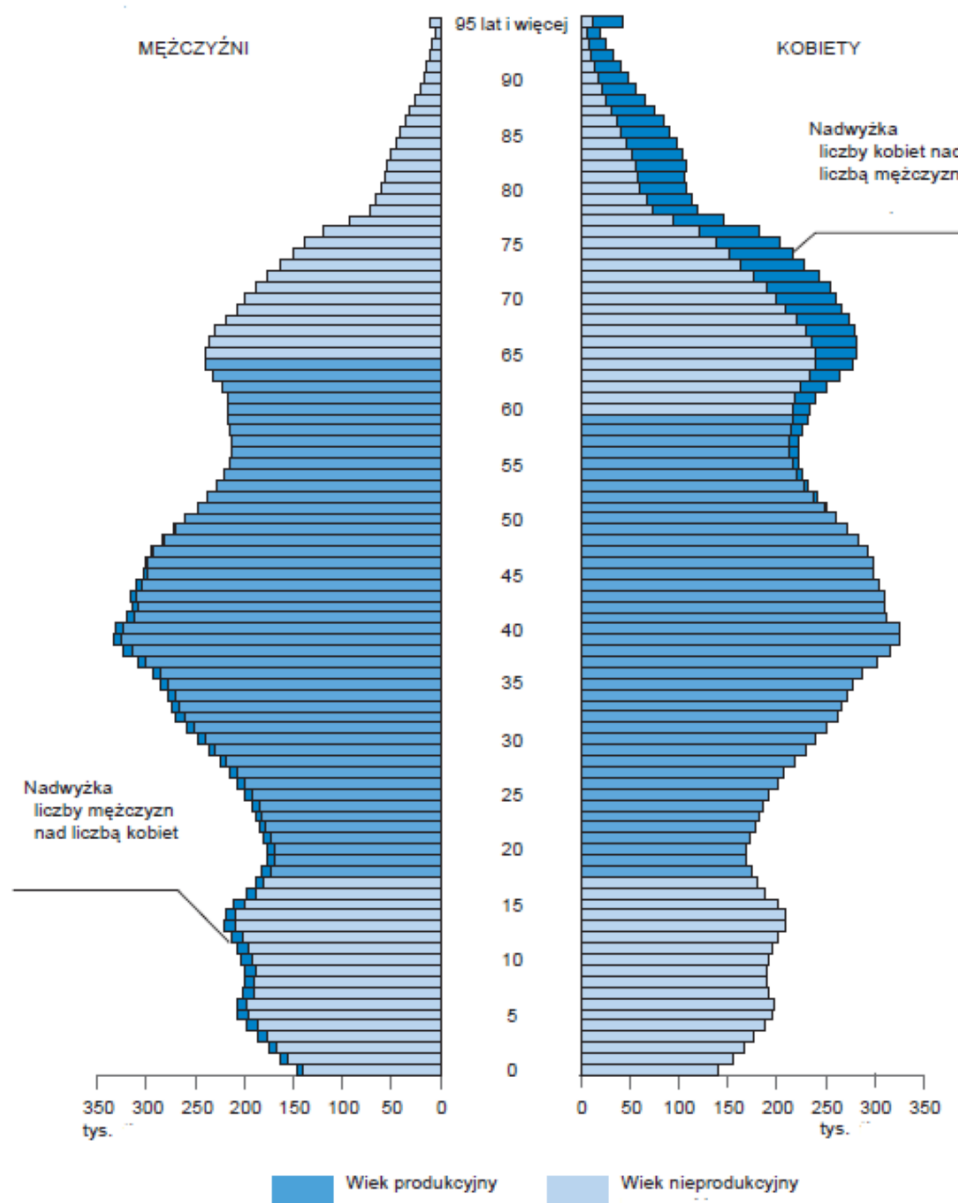
.....
.....
.....
.....

Przykład wpływu na turystykę:

.....
.....
.....
.....

Zadanie 16. (3p.)

LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2023 R.
Stan w dniu 30 czerwca

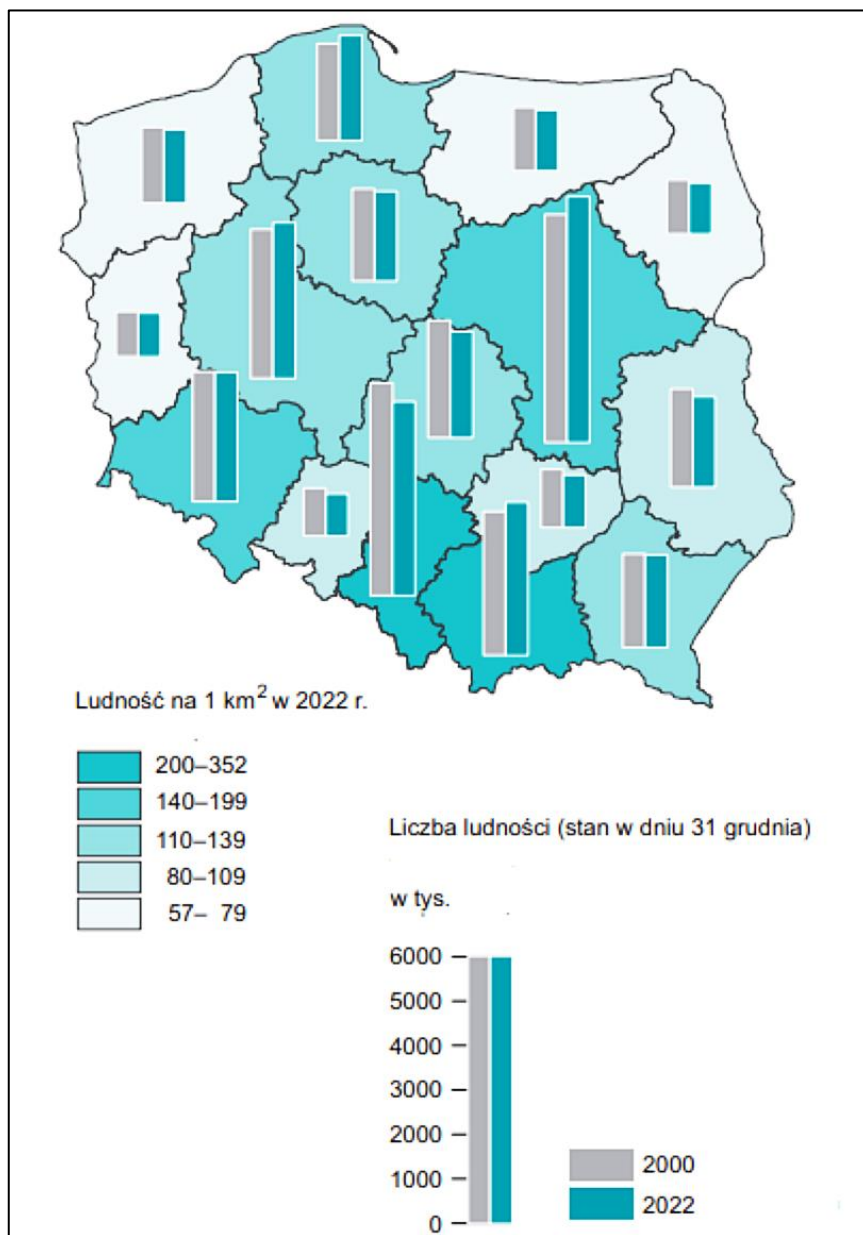
Źródło: Mały rocznik Statystyczny 2024 GUS www.stat.gov.pl

Na podstawie załączonej piramidy płci i wieku ludności Polski, uzupełnij zdania. Wpisz właściwe określenia wybrane spośród podanych w nawiasach.

1. W Polsce rodzi się (*więcej/mniej*) dziewczynek niż chłopców.
2. Liczba urodzeń w Polsce w ostatnich pięciu latach (*wzrasta/maleje*)
3. W Polsce żyje (*więcej/mniej*) kobiet niż mężczyzn.
4. Kobiety mające 62 lata znajdują się w wieku (*produkcyjnym/nieprodukcyjnym*)
5. Mieszkańcy Polski mający obecnie 45 lat urodzili się w okresie (*wyżu/nizy*) demograficznego

Zadanie 17. (3p.)

Na mapie przedstawiono liczbę ludności Polski wg województw w 2000 i 2022 r oraz gęstość zaludnienia w 2022 r.

Źródło: Mały Rocznik Statystyczny Polski 2024, www.stat.gov.pl

a) Podaj nazwę województwa z największym spadkiem liczby ludności w latach 2000 – 2022.

.....

b) Podaj nazwę województwa z największym wzrostem liczby ludności w latach 2000 – 2022.

.....

c) Podaj nazwy dwóch województw z gęstością zaludnienia poniżej 80 os/km² w 2022 r.

1. 2.

Zadanie 18. (3p.)

Przedstaw dwa pozytywne i dwa negatywne skutki migracji zagranicznych w Polsce.

Skutki pozytywne

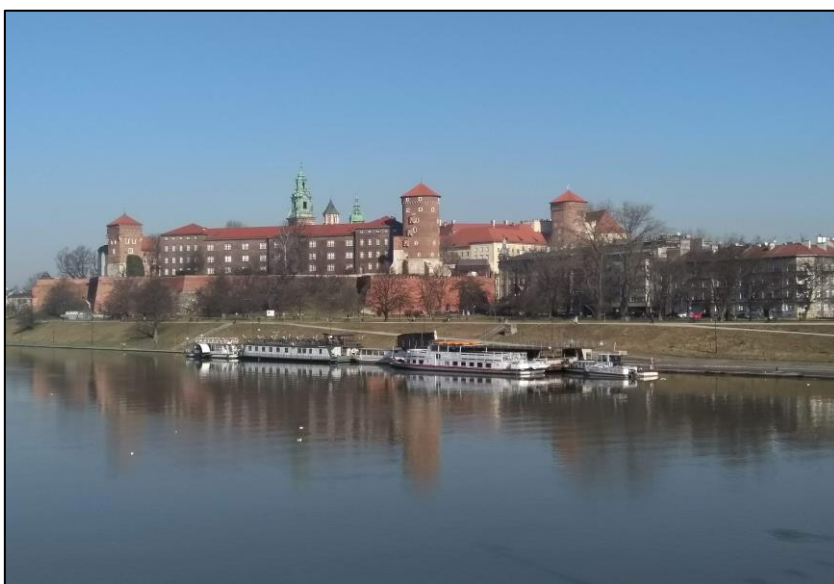
1.
.....
2.
.....

Skutki negatywne

1.
.....
2.
.....

Zadanie 19. (2p.)

Na fotografii przedstawiono fragment drugiego pod względem liczby ludności miasta w Polsce, którego historyczne centrum wpisane jest na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego Ludzkości UNESCO.

Fot. autor

A. Podaj nazwę przedstawionego na fotografii miasta.

.....

B. Uporządkuj funkcje tego miasta, które zadecydowały o jego rozwoju według kolejności wpływu (od najstarszej funkcji). Wpisz do tabeli oznaczenia literowe podanych funkcji.

- A. funkcja przemysłowa
- B. funkcja handlowa
- C. funkcja administracyjna (stolica kraju)
- D. funkcja turystyczna (w tym turystyka religijna)

najstarsza			najmłodsza

Zadanie 20 (5p.)

Zadanie wykonaj na podstawie artykułu *Hydroenergetyka w Polsce – szansa czy zagrożenie?*

a) Zaznacz poprawne dokończenie każdego ze zdań.

1. Jedną z najstarszych elektrowni wodnych w Polsce, działającą od 1896 roku do teraz, jest elektrownia
 - A. „Solina”.
 - B. „Struga” w Soszycy.
 - C. „Porąbka” w Międzybrodzu Bialskim,
 - D. „Wały Śląskie” w Brzegu Dolnym.
2. Elektrownią wodną, którą zbudowano dla potrzeb planowanej elektrowni atomowej, jest elektrownia
 - A. „Porąbka-Żar”.
 - B. „Winny Gród”.
 - C. „Włocławek”.
 - D. „Żarnowiec”.

b) W poniższym zestawieniu zaznacz dwie cechy elektrowni szczytowo – pompowych.

- A. Produkują energię w okresie dużego zapotrzebowania.
 - B. Najczęściej są związane z rzekami nizinnymi.
 - C. Należą do elektrowni zbiornikowych.
 - D. Energia jest w nich produkowana bez przerw.
 - E. Można je budować wyłącznie w terenie górskim.
- d) Według autora artykułu, rozwijanie energetyki wodnej w Polsce niesie ze sobą szanse, ale jednocześnie stwarza zagrożenia. Twoim zdaniem przeważają szanse, czy zagrożenia?
Przedstaw swoją opinię i uzasadnij ją dwoma argumentami.

Moja opinia:

.....
.....
.....

Argument 1:

.....
.....
.....
.....

Argument 2:

.....
.....
.....
.....